Wychodzi dwa razy na tydzień

KORRESPONDENT

przy Gazecie Warszawskiéj.

HANDLOWY, PRZEMYSŁOWY I ROLNICZY.

DNIA 25 MAJA. № 40 ROK 1850.

PROGRAM WYŚCIGÓW KONNYCH i WYSTAWY ZWIERZĄT GOSPODARSKICH w KRÓLESTWIE POLSKIÉM *w roku 1850.*

Wyścigi konne i wystawa zwierząt gospodarskich odbędą się w dniach 1/13 2/14 4/16 i 5/17 czerwca.

Wystawa zwierząt poprzedzi gonitwy konne, i odbędzie się w dniach 1/13 i 2/14 czerwca. Miejsce takowéj, czas rozpoczęcia wystawy i gonitw, przez osobne obwieszczenia w pismach i afisze wskazanemi zostaną.

A. WYSTAWA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

dnia 1/13 czerwca i następnego.

Do ubiegania się o nagrody wyznaczone za wystawę zwierząt, przyjęte będą;

1. Ogiery tudzież klacze rodne, w wieku lat 4 do 8;
2. Buchaje od 1½ i do 3 lat; krowy dopiero po pierwszém ocieleniu;
3. Tryki i owce od lat 2 do 5;
4. Bydło karmne, jakoto: woły, skopy, wieprze i maciory.

Zwierzęta użytkowe, wychowane tylko przez właścicieli je przedstawiających; bydło zaś rogate opasowe lub inne zwierzęta karmne, wyłącznie przez obywateli i innych gospodarzy wiejskich, w ich własnych gospodarstwach utuczone, przyjęte będą.

Nagrody za zwierzęta celujące, w kraju zrodzone i wychowane, są następujące.

a) Za konie:

Za najpiękniejszego ogiera krwi czystéj	Rs. 90
Za najpiękniejszego ogiera poprawnego czyli półkrwi	» 50
Za ogiera poprawnego, najwięcéj do poprzedzającego zbliżonego	» 25
Za klacz krwi czystéj	» 50
Za klacz poprawną ze źrebięciem	» 30
Za klacz poprawną	» 15

b) Za bydło rogate:

Za najlepszego buchaja do lat 3ch	» 30
Za najlepszą krowę dojną	» 15
Za krowę z cielęciem najwięcéj zbliżoną do pierwszéj	» 10

c) Za owce:

Za tryka 1go, najcieńszą, najbardziéj nabitą i wyrównaną wełnę mającego	» 20
Za tryka 2go, z najbliższemi zaletami	» 15
Za maciorkę najlepszą	» 9
Za maciorkę 2gą	» 7

d) Za zwierzęta karmne:

Za najcięższego wołu	» 10
Za najcięższego wieprza	» 6
Za skopa karmnego	» 5

Waga najmniejsza dla zwierząt tuczonych oznacza się:

dla wołu funtów	1600
dla wieprza »	500
dla skopa »	130

Chcący podać zwierzę gospodarskie do popisu na wystawę, winien się zgłosić na piśmie do Dyrekcji Wyścigów w czasie 8/20 maja do 1/13 czerwca i opisać jego pochodzenie, datę urodzenia, wzrost, maść odmiany, z domieszczeniem objaśnienia, do jakiego celu lub gospodarskiego użytku chów przedstawiającego się zwierzęcia był skierowany; prócz tego przedstawiający zwierzę do popisu, powinien złożyć świadectwo pochodzenia udzielone przez władzę miejscową, przez dwóch sąsiednich obywateli poświadczone, o ile można stowarzyszonych, i przez właściwego Naczelnika Powiatu stwierdzone, wykazujące imię i nazwisko przedstawiającego, jego stan i miejsce zamieszkania, opisanie szczegółowe zwierzęcia, jego nazwę jeżeli ma nadaną, tudzież okoliczności pochodzenie usprawiedliwiające. Dla udowodnienia poprawnego rodu koni po ogierach stada rządowego w Janowie, kwit sznurowy z kontroli stanowienia jest dostateczny: zaś dla udowodnienia pochodzenia koni krwi czystéj, złożyć należy tak zwane *Pedegree*, z którego by można przekonać się, że bądźto koń przedstawiony, bądź też jego ojciec i matka zamieszczone są w *Studbook* angielskiém, lub też, że to przez odwołanie się ze *Studbooków* niemieckich i francuskich do generalnego rodowodu koni angielskich krwi czystéj sprowadzić się da. Instrukcja do ocenienia zwierząt zamieszcza się w końcu programu.)

B. WYŚCIGI KONNE

dnia 4/16 czerwca o godzinie 5 po południu.

KONIE RASOWE.

1. Nagroda Towarzystwa rs. 200. Konie rodu poprawnego zrodzone w królestwie Polskiém, nie starsze nad lat 8: wałachy wyłączone – bieg bez przeszkód werst 2—zwycięztwo podwójne—stawka duk. 5 pod przepadkiem w razie cofnięcia konia: połowa stawek dla konia drugiego jeśli nie będzie dystansowany.

Obciążenie ogierów:

3 letnie funtów	110.
4 » »	128.
5 » »	150.
6 i starsze »	160.

Klacze 5 funtów mniéj.

2. Nagroda rządowa puhar srébry wartości rs. 250, dla koni krwi czystéj wszystkich krajów i wszelkiego wieku, będących własnością mieszkańców krajowych: wałachy wyłączone – bieg bez przeszkód werst 3—zwycięztwo podwójne.

Obciążenie ogierów:

3 letnie funtów	120.
4 » »	140.
5 » »	155.
6 i starsze »	165.

Klacze 5 funtów mniéj.

3. Nagroda Towarzystwa rs. 150. Konie rodu poprawnego w kraju spłodzone, bez różnicy wieku, nie wyłączając wałachów: bieg bez przeszkód werst 2 zwycięztwo pojedyncze—stawka dukatów 5 — waga jak w 1-m.

KONIE WŁOŚCIAŃSKIE.

4. Nagroda Towarzystwa rs. 60: bieg werst 1½ bez wagi, wyłącznie dla klaczy; w razie stawienia na popis więcéj jak 5 koni, klacz pierwsza otrzyma rs. 40, druga rs. 20.—Jezdcy powinni mićć dobrą chędogą odzież miejscową, konie osiodłane lub nie, podług upodobania.

Dnia ⁵/₁₇ czerwca o godzinie 5 po południu.

5. Nagroda Towarzystwa rs. 180. Konie poprawne wszelkiego wieku zrodzone w Królestwie Polskiém – wałachy wyłączone—stawka dukatów 10, pod przepadkiem w razie cofnięcia konia—bieg bez przeszkód werst 1½—zwycięztwo podwójne—waga jak w 1m.

6. Nagroda Towarzystwa puhar srébry wartości rs. 150. Konie krwi czystéj 3letnie, w kraju urodzone: bieg bez przeszkód werst 1½ wałachy wyłączone—zwycięztwo pojedyncze—stawka dukatów 10, w połowie dla drugiego konia, jeśli nie będzie dystansowany—waga funtów 120.

7. Nagroda rządowa puhar srébrny wartości rs. 200. Konie rodu poprawnego wszelkiego wieku, w kraju spłodzone, z wyłączeniem wałachów: bieg bez przeszkód werst 1½—zwycięztwo podwójne—waga jak w 1m.

8. Nagroda Towarzystwa puchar srébry, wartości rub. sr. 100. Konie krajowe poprawne wszelkiego wieku, bez wyłączenia wałachów: zwycięztwo pojedyncze—bieg bez przeszkód werst 1½ bez wagi—stawka dukatów 5, z warunkiem jak w 1m.

KONIE WŁOŚCIAŃSKIE.

9. Nagroda Towarzystwa rs. 45 wyłącznie dla wałachów pod warunkiem jak w 4m.—Jeżeli stanie więcéj koni jak 5, wałach pierwszy otrzyma rs. 30 drugi 15.

UWAGA. Przez wyrażenie *konie rodu poprawnego* rozumieć się mają konie *półkrwi*.

Każdy mieszkaniec kraju może zapisać konia do ubiegania się o nagrodę; jeżeli jednak nie jest rzeczywistym członkiem instytucji, w razie wygranéj otrzymuje tylko połowę przeznaczonéj nagrody pieniężnéj; z przepisu tego wyłączają się włościanie i posiadacze cząstkowi, ubiegający się o nagrody z wystawy lub wyścigów.

Oprócz wyścigów o nagrody wyżéj wyszczególnione, mogą być podawane w sposobie stawek i zakładów, rozmaite tego rodzaju propozycje; wszakże, aby takowe mogły być ogłoszone we właściwym czasie dla wiadomości osób interesowanych, proponujący podobne gonitwy, zechcą przynajmniéj na 5 dni przed terminem wyścigów, oświadczyć to na piśmie Dyrekcji.

Chcący podać konia do ubiegania się o nagrodę, winien zgłosić się na piśmie do Dyrekcji wyścigów i opisać konia, a mianowicie: jego pochodzenie, datę urodzenia, wzrost, z oznaczeniem kolorów ubrania jezdca, jakoto: spodni, kurtki i czapki, i z wymienieniem jego nazwiska.

Świadectwa względem pochodzenia koni wyścigowych, wymagane są te same, jakie dla zwierząt do popisu na wystawę wyżéj są wyszczególnione.

Do wyścigów włościańskich przystęp mają klacze i wałachy, będące własnością włościan i posiadaczy cząstkowych po wsiach i miastach, własnoręcznie uprawiających ziemię, używane do robót rolnych w roku bieżącym.

Włościanie od podawania deklaracji na piśmie są wolni; lecz dla udowodnienia warunków powyżéj wymienionych, składać mają Dyrekcji świadectwa właściwych wójtów gmin, przez Naczelników powiatowych stwierdzone.

Jeżeli konie stada Janowskiego będą użyte do popisu w szrankach wyścigowych i odniosą pierwszeństwo, w takim razie zakład stadny, jako rządowy, odstępuje wygraną nagrodę Towarzystwa, właścicielowi najpierwszego konia prywatnego, tuż po zwycięzcy do mety dobiegającego; nagrody jednak rządowe uzyskuje.

Zapis koni wyścigowych rozpoczyna się dnia 1 czerwca i trwa do 13 t. m.

Konie użyte do wyścigów z podpisów, oraz włościańskie żadnéj opłacie zapisowéj nie ulegają.

Puszczenie koni do biegu następować ma pod nadzorem członka na ten cel delegowanego, które za otrzymaniem hasła, wybiegłszy wstrzymanemi być nie mogą.

Żokeje będą ważeni przed i po wyścigach, którzy w odpowienie saki, ołów lub szrót w razie potrzeby dopełnienia wagi, zaopatrzeni być powinni.

C. KUPNO ZWIERZĄT I ICH LOSOWANIE.

Na kupno zwierząt mających być wylosowanemi pomiędzy stowarzyszonych, przeznaczone będą w ilości odpowiedniéj wpływowi składek następne kwoty:

1	Za Ogiera 1	Rs. 200
1	Za Ogiera 2	» 160
3	Za Klacz 1	» 150
4	Za Klacz 2	» 100
5	Za Buchaja	» 80
6	Za Krowę	» 50
7	Za Tryka 1	» 30
8	Za Tryka 2	» 20
9	Za Maciorkę 1	» 15
10	Za Maciorkę 2	» 10

Losowanie zwierząt po ukończonych wyścigach w sali jak zwykle Bankowéj w dniu ¹³/₂₅ czerwca nastąpi.

UWAGI OGÓLNE.

1. Przyprowadzający zwierzęta na wystawę, znajdą w miejscu jak zwykle, ułatwienie w zaopatrzeniu się w paszę.

2. Pragnący sposobić konie do gonitw, mogą takowe powierzyć Trenerowi w zakładzie Stada Rządowego koni w Janowie, który ma w téj mierze potrzebne upoważnienie.

3. Posiadający konie krwi czystéj, raczą o takowych wedle wskazania szczegółowego, przez pisma perjodyczne pod d 23 lutego r. z. obwieszczonego p. o. inspektora W. Eberhard udzielić wiadomość, a to w celu zapisania ich do księgi rodowodowéj, przez tegoż W. Eberhard prowadzonéj.

Jakie zaś w skutku niniejszego programu nastąpią zapisy co do wyścigów, albo też zmiany, doniesionem będzie publiczności przez pisma warszawskie i oddzielne obwieszczenia.

W końcu, Dyrekcja wyścigów, widzi się obowiązaną zwrócić uwagę członków instytucji, że postępując w duchu ustawy i z dobrem samych stowarzyszonych, znalazłaby się zmuszoną odmówić numerów do losowania zwierząt z wystawy, jak i biletów na widowisko tym członkom, którzyby składek za rok bieżący, jak i zalegających za lata przeszłe, do dnia ostatniego poprzedzającego wyścigi, z jakiegokolwiek powodu nie uiścili, i dla tego każdy z członków opłacających składkę w powiecie, posiadać raczy odpowiedni dowód z jéj opłacenia.

Wybory członków nowych do Dyrekcji i Komitetu, stosownie do Art. 11 ustawy, odbędą się w Sali Posiedzeń Rządu Gubernjalnego Warszawskiego, w dniu ⁷/₁₉ czerwca r. b. o godzinie 12 w południe.

Instrukcja dla sędziów do ocenienia zwierząt gospodarskich na popis przedstawionych.

1. Na dzień jeden przed terminem do wystawy oznaczonym, zwierzęta na takowe przyprowadzone, mają być obejrzane przez sędziów, którzy protokularnie zdania swoje wynurzą.

2. Aby opinja osób prywatnych nie mogła wpływać na zdanie sędziów, ocenienie zwierząt odbędzie się przy zamkniętych wrotach; zwierzęta zatem w dniu powyżéj oznaczonym, przez nikogo oprócz członków Dyrekcji i sedziów, oglądane być nie powinny.

3. W ocenieniu przymiotów zwierząt, sędziowie ściśle stosować się winni do zasad w Art. 129 do 138, bliżéj ustawą określonych.

4. Gdyby zdania sędziów co do zalet zwierząt, nie zgadzały się z sobą, natenczas rzecz większością głosów przez kreskowanie rozstrzygnąć należy.

5. Zdanie sędziów powinno obejmować szczegółowy opis wszystkich przymiotów zwierzęcia celującego, aby publiczność przez to bliżéj o własnościach stad informowaną być mogła.

6. Przyznawanie nagród stosowaném być powinno wyłącznie do sztuk zwierząt celujących, z czego wypływa, iż przedstawiający takowe mogą otrzymać więcéj nad jednę nagrodę, a to wedle wniosku komitetu.

7. Opasy ważone być mają wagą urzędu miejskiego.

8. Wszystkie zwierzęta na wystawę przyprowadzone, powinny być przez następne dwa dni wystawione w budowli na ten cel wyznaczonéj, a mianowicie: konie przez godzin dwie od 6 do 8, a inne zwierzęta przez godzin cztery od 4 do 8 po południu.

9. Protokuł obejmujący zdanie sędziów, po należytém zaraz na miejscu opieczętowaniu, ma być złożony Dyrekcji, która nie pierwéj, jak w dniu drugim wystawy takowy otworzy, i nagrody podług przyznania sędziów ogłosi.

Za zgodność z decyzją Dyrekcji wyścigów konnych
Sekretarz Dyrekcji, *S. Bieńkowski.*

(Artykuł Nadesłany).

Do Korrespondenta Nr. 33 dołączoną została Tabelka porównania miar zbożowych Pruskich i Angielskich, z miarami Polskiemi.

W téj tabelce znajdują się ważne omyłki, przez co osoby interessowane w handlu zbożowym, dla użytku których ta tabelka ułożoną została, w błąd wprowadzone być mogą, należy zatém omyłki te sprostować.

I tak: W téj tabelce powiedziano że łaszt pruski ma 60 szefli pruskich, czyli z małą frakcją=28 korcom polskim.

W dziele: Porównanie wag i miar, przez J. Kolberga w roku 1838 wydaném, a przeciwko dokładności którego Dom handlowy Makowski, Kendzior et Comp. zapewne protestować nie będzie, znajdujemy że szefel pruski=13,74035 garncy polskich, łaszt zatém zawiera 60×13,74035=824,421 garncy, czyli nieco więcéj jak 25 korcy i 24 garncy polskich. Omyłka zatém wynosi 2¼ korca na łaszcie.

Wprawdzie, tak w dziele Kolberga jak i w dziele Eytelweina, jest powiedziane, że łaszt zboża zawiera 3 winsple po 24 szefle, czyli 72 szefli pruskich; czasem znów rachują winspel po 25 szefli, czyli łaszt po 75 szefli, ale oba te przypadki nie zgadzają się z tą tabelką; bo w pierwszym razie łaszt miałby 30 korcy i 29 garncy polskich, a w drugim 32 korce i 6 garncy.

W dziele zaś Nelkenbruchera: Porównanie wag i miar, które zapewne znajduje się w ręku każdego kupca (mam przed sobą 13 edycją tegoż dzieła w 1820 roku wyszłą), jest powiedziane, że w Gdańsku rachują łaszt po 60 szefli Gdańskich; łaszt ten jest nazwany Amsterdamskim, albo też Schiffslast (Obacz dzieła Eytelweina Hanawa i Kolberga), a że dawny szefel Gdański jest mniejszy od szefla pruskiego, bo 60 szefli Gdańskich wynoszą tylko około 56½ szefli pruskich, taki zatém łaszt zawierałby tylko około 24¼ korcy polskich.

Ta różnica od 28 korcy, w tabelce podanych, pokazuje się jeszcze znaczniejszą.

Życzyćby należało żeby ten przedmiot, tak ważny, był dostatecznie objaśniony, ażeby każdy mógł dokładnie wiedzieć wiele korcy polskich zboża w Gdańsku na łaszt rachują.

Druga również wielka omyłka jest, że w tabelce podano czetwert‘ Rossyjską=1 korcowi 24 garncom polskim. Nie tylko w dziele Kolberga, ale w każdym kalendarzu można znaleźć, że czetwert‘ Rossyjska=1 korcowi, 20⁴³/₁₀₀ garncom polskim.

Podobnież fałszywe są wyrachowania co do miar angielskich.

H. R.

O UŻYZNIENIU ZIEMI.

Ziemia, ten ogromny warsztat do wydawania najużyteczniejszych płodów, potrzebuje, jak wiadomo, dwóch z naszéj strony czynników, mianowicie w naszym klimacie już ziołowaniu nieprzyjaznym, a temi są: uprawa, czyli skruszenie powierzchownéj warstwy i użyznienie jéj, czyli pognój. (*) Lubo przez uprawę także się ziemia użyznia, bo działanie powietrza ciepła i wilgoci jest na uprawnéj ziemi daleko mocniejsze, jak na nieuprawnéj, jednakże rośliny większą przywięzują wagę do pognoju, aniżeli do uprawy, a to z téj przyczyny, że pognój obydwie funkcje razem dopełnia, t. j. uprawnia i użyznia. O tym więc najcelniejszym czynniku w rolnictwie, zdaje mi się najwłaściwiéj w niniejszym artykule rozprawiać; zacznijmy jednakże od wyświecenia prawd, które nam nauka w tym względzie podaje, a skończmy na praktycznych sposobach zastósowania tychże.—Chcąc cokolwiek wniknąć w istotę rzeczy, zgłębić zasady i wytknąć sobie pewien system użyznienia ziemi, zasięgnąć nam trzeba wiadomości, jakie nam w tym względzie chemia podaje. Gospodarze praktyczni, zwykli uważać całe zastósowanie chemii do rolnictwa, jako naukowe bawidełka, do niczego nie prowadzące, a Liebiga metodę i różne kompozycje pognoju, przez niego i przez innych chemików zrobione, jako szarlatanerje, na które nie warto wydawać pieniędzy. Jakkolwiek może być w tém uważaniu nieco prawdy, i ja bynajmniéj nie myślę bezwzględnie stawać w obronie wszystkich tych nowych metod i wynalezionych mixtur, zamierzam jednakże gospodarzom o tém powątpiewającym wykazać, jak ścisły związek istnieje między rolnictwem i chemią; oraz przytoczyć przykłady praktyczne i korzystne sztucznych, chemicznych pognojów, które nie z laboratorium uczonych przeniosły się do gospodarstwa, ale które są niejako instynktowym wynalazkiem prostych rolników, najmniejszéj nauki nie mających.

Ziemia rodzajna, lubo jest rozmaitego gatunku w normalnym stanie, składać się jednak musi z pewnych części piasku, gliny, wapna i z ciał zwierzęcych lub roślinnych w rozkładzie, czyli w przegniciu się znajdujących; jestto rozbiór ziemi dostateczny dla gospodarza, lecz chemia znajduje dla rolnika: 1) krzemionkę w piasku, żwirze i kamieniach); 2) wapno również w piasku i kamyczkach; 3) węglan wapna w drobnym pyle; 4) węglan magnezji; 5) glinę; 6) siarczan wapna; 7) fosforan wypna; 8) inne sole, rozpuszczalne w drobnych cząstkach; 9) organiczne szczątki w przegniciu; 10) humus, czyli kwas humusowy; 11) saletroród; 12) niedokwas żelaza; 13) niedokwas manganezu; 14) nareszcie inne cząstki nieorganiczne, rolnika nie obchodzące.—W ogólności, uczeni rolnicy dzielą nawozy na trzy wielkie oddziały:

Isza Klssa, nawozy mineralne;
IIga Klassa, nawozy organiczne;
IIIcia Klassa, nawozy mineralno-organiczne.

(*) W różnych pismach gospodarskich różnych używają nazw w miejsce prostego i pewnie w całéj Polsce znanego wyrazu g n ó j; przez jakiś fałszywy wstyd salonowy rozumieją, że to nieprzyzwoite wyrażenie i używają w jego miejsce: n a w ó z, a w niektórych nawet okolicach naszych i w pismach gospodarskich: risum teneatis! s t e r k o r y z a c j a!—Takie sromanie się (żenowanie się) uważam za niestósowne dla każdego, tém bardziéj dla gospodarza, który się codzień widuje z tym najszacowniejszym produktem; nadając mu zaś wyszukaną, zagraniczną nazwę, okrywają się gospodarze nietylko śmiesznością, ale ściągają na siebie podejrzenie, że gospodarują z balkonów, lub w bibliotece. W naszéj stronie najwięcéj używany jest wyraz m i e r z w a, m i e r z w i e n i e; jestto wyraz doskonały sławiański; jednakże w niektórych okolicach naszych całkiem jest nieużywany i niezrozumiały; nazywać przeto będę: w oborze, owczarni, w podwórzu itd.; odchody zwierzęce, zmięszane z podściołem, g n o j e m; gnój zaś na pole wywieziony, czyli położony pod rośliny, p o g n o j e m.—Obstaję za wyrazem g n ó j: raz dla tego, że najwłaściwiéj pochodząc od słowa g n i ć, oznacza jego własność; powtóre, że wszelkie pochodne od tego nazwy; jako to: g n o j ó w k a, płyn odchodzący z gnoju;—g n o j o w i s k o, miejsce, w którém się składa gnój, gnój pod rośliny nawieziony. N a w ó z zaś niech oznacza wszelkie inne nawożenie pola, jako to: stawiarką (szlamem), marglem, gliną, kompostem itd., dodając przymiotnik: nawóz marglowy, torfowy, szlamowy, itd.

Nawozy mineralne dzielą się na dwie klassy: 1) na zmieniające naturę gruntu, i 2) na rozpuszczalne, a zatém nie mogące być przez rośliny wciągnięte i przetrawione (asymiljowane).—Do pierwszéj klassy liczę te nawozy, które przez zmięszanie się z ziemią rodzajną działają na wegetacją, ponieważ naturę téj ziemi zmieniają. Te ciała są zwykle wcale, albo bardzo mało rozpuszczalne, nie działają przeto wprost na roślinę, ale tylko na grunt, zmieniając jego powierzchnią, czyli skorupę, powiększając jego spojność, lub rozkruszając go; nadając mu większą własność napojenia się wodą, lub siłą przyciągania wilgoci; tak samo ułatwiają przystęp powietrzu i ciepłu; działają więc pośrednio na roślinowanie;—takiemi nawozami, zmieniającemi grunt, są: piasek, glina zwykła, glina przepalana, margiel.

Druga klasa nawozów mineralnych, rozpuszczalnych, więcéj działa na same rośliny, jak na ziemię, rośliny bowiem je wciągają w siebie i przetrawiają, albo służą one do tém spieszniejszego rozkładu w przegniciu będących ciał, które roślinom służą za pokarm. Takiemi są: gips, wapno, popiół i różne sole.

Nawozy organiczne dzielą się: a) na zwierzęce, b) wegetalne, czyli roślinne; c) mięszane, czyli na zwykłe nasze gnoje. Nawozy organiczne są najskuteczniejsze, bo pochodząc z tych samych pierwiastków, co rośliny, to jest z kwasorodu, wodorodu i z węgla, czyli z węglorodu (carbone, Kohlenstoff), całkowicie zamieniają się na pokarm i substancją roślin. Prócz tego mają także wpływ mechaniczny na grunt wzruszając go, robiąc go przystępniejszym na działanie powietrza, na wpływ ciepła i na przyciąganie wilgoci.

(Dalszy ciąg nastąpi).

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

ZBOŻE.

Londyn 17 maja. Dowozy tak krajowéj jak zagranicznéj pszenicy od poniedziałku były szczupłe. Na dzisiejszy targ tutejszy dość kupców przybyło, i zrobiono kilka obrotów pszenicą na spekulację; w ogóle interesów rozległych nie było, jednakowoż ceny poniedziałkowe utrzymały się w pełności; jęczmień dobry miał pokup, mianowicie nabywano ładunki z okrętów, grochy stoją zupełnie tak jak dawniéj, owies podniósł się do wysokiéj ceny. Dowieziono w tym tygodniu. Pszenicy zagranicznéj 3560, jęczmienia 1250, owsa 3770 kwarterów.

Szczecin 19 maja. Powietrze w ostatnich dniach było chłodne i przykre; w nocy burza z silnym deszczem, ale dziś ociepliło się zupełnie. Pszenica w tym tygodniu bardzo żywo odchodziła przy skrzętnym pokupie. Obrócono od poniedziałku blisko 1500 wespli w tych polskiéj 65 wespli 89 funtowéj po 56 tal. z berlinek, 65 wespli wyborowéj białéj pszenicy polskiéj 90 funtowéj po $56\frac{1}{2}$ tal. wespel (zł. 26 gr. 20 korzec), 260 wespli pstréj polskiéj 89 funtowéj na statkach po $54\frac{3}{4}$ tal. i 50 wespli takiejże pszenicy 87—89 fun. po 51 tal.

Wrocław 20 maja. Pszenica jak i inne artykuły zbożowe pozostają bez zmiany. Dziś płacono tu, za białą pszenicę 42—59 sr. gr. szefel (zł. 17 do 24 korzec), żółtą 40—57 sr. gr., żyto 26 do $29\frac{1}{2}$ sr. gr. szefel (zł. 10 gr. 12 do zł. 12 korzec), jęczmień 21 do 25 srgr. owies 18—20 sr. gr. a groch 24—29 sr. gr. Nasion olejnych nie widać na targu, prócz siemienia lnianego, płacono od 45 do 60 srgr. szefel.

Wrocław 21 maja. Wełna.—W tym tygodniu oprócz trochy wełny ze skubanek w cenie od 50 do 60 talarów, nic prawie nie sprzedano, za to z powodu zbliżającéj się strzyży robiono więcéj interesów kontraktowych, a szczególniéj w cenach od 80 do 90 talarów. Przy pomyślnéj pogodzie już zaczęła się gdzie niegdzie strzyża, i w przyszłym tygodniu spodziewać się już możemy tegorocznéj wełny.

Leeds 15 maja. W ciągu upłynionego tygodnia więcéj się dopytywano o kolonjalną i zagraniczną wełnę. Ceny na licytacjach londyńskich ciągle się dobrze utrzymują, co i tutejszych posiadaczy skłania do wytrwania przy podwyższonych wymaganiach swoich. W ostatnich dniach mniéj było kupujących w tutejszych składach sukna, a to z powodu licytacyj w Londynie, na które pojechało wielu spekulantów i rękodzielników, albowiem zapasy po fabrykach niesłychanie są szczupłe. Ceny u nas dobre.

Huddersfield 13 maja. Ruch tu po składach i na targu średni, ale ciągły. Wełna, gdyby tylko znaczniejsze były jéj zapasy, odchodziłaby dobrze.

Rochdale 14 maja. Od wielu tygodni handel flanelkami bez zmiany pozostaje, a kupcy nie pokazują żadnéj ochoty, do nabywania więcéj nad bieżącą potrzebę. Wełna podrożała.

Bradford 15 maja. Wełny szczupłe zapasy, ale mało jéj kupują z powodu że posiadacze jéj zbyt wygórowane kładą ceny. Żądania włóczek na wywóz pomnażają się a wielkie domy porobiły tu bardzo znaczne obstalunki.

KURS GIEŁDY BERLIŃSKIÉJ.

Dnia 21 maja 1850 roku. PAPIERY.	żądają	płacą.
Rossyjskie Inskrypcje w Certyf. Hamb. 4 %.	$91\frac{1}{4}$	90
Rossyjsko-Angielska Pożyczka 5 %	$109\frac{1}{2}$	109
Polskie Obligacje Skarbu 4 %	$78\frac{7}{8}$	$78\frac{3}{8}$
„ Listy Zastawne	$96\frac{1}{2}$	96
„ Listy Zastawne nowe.	96	$95\frac{3}{4}$
„ Obligacje Udziałowe	$124\frac{5}{8}$	$124\frac{3}{8}$
„ Obligacje 500 złotowe.	$80\frac{1}{4}$	$79\frac{3}{4}$
Certyfikaty B. P. na Oblig. cząst. lit. A. 300 zł. 5 %	$92\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{4}$
lit. B. 200 „	$17\frac{1}{2}$	17

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIÉJ.

Dnia 25 maja 1850 roku.		ŻĄDAJĄ R. sr.	ŻĄDAJĄ kop.	DAJĄ R. sr.	DAJĄ kop.
1. WEXLE.					
Berlin 100 talarów	2 M.	92	40 –	—	—
Gdańsk 100 talarów	2 M.	91 –	80 –	—	—
Hamburg 300 b. m. k.	2 M.	139	95 —	—	—
Londyn 1 funt sterlin.	3 M.	6	34 —	6	30 —
Lipsk 100 talarów	2 M.	—			—
Moskwa 100 rub. sr.	1 M.	—	—	99	50 —
Petersburg ditto.	1 M.	—	–	100	—
Paryż 300 franków	2 M.	75 –	50 —	—	—
Wiedeń 150 złr.	2 M.	79 –	20 –	—	—
Wrocław 100 talarów	2 M.	—	—	—	—
2. MONETY.					
Rosyjskie Imperjały.		5 –	18 —	5	14 –
Holender. dukaty nowe		—	—	3	$2\frac{1}{2}$
ditto stare ważne		—	—	—	—
Frydrychsdory Pruskie		—	—	—	—
Rossyjskie assygnaty		—	—	—	—
Austrjackie bilety bankowe za 150 złr.		—	—	—	—
3. PAPIERY.					
Obligi Skarbowe za 100 rs.		—	—	—	—
„ „ 4 rs.		79 —	40 —	78	90 —
Listy zastawne nowe białe daw. bez kup.		—	—	—	—
„ „ nowe za 100		14 —	87 —	14	85 —
Obligacje udziałowe na 300 złp.		116	25	115	80 —
Obligacje cząstkowe na 500 złp.		75 —	30	75	—
Certyfikaty Banku lit. B. na 200 złp.		16 –	35	16	5 –
Serje wylosow. lit. na — złp.		—	—	—	—
Dowody Kom. Certyf. Likw. złp. 100		3 –	75	3	60 –

Wartość kuponu kop. $25\frac{1}{3}$

W Drukarni Gazety Warszawskiéj.—Wolno drukować.—w Warszawie dnia (13) 25 maja 1850 r.—Starszy Cenzor L. T. Tripplin.